Izdevums: Ventas Balss; Datums: Ceturtdiena, 8. jūnijs, 1939; Lapa: 4

Statistiskas ziņas par Ventspili pirms 80 gadiem

»Priekšzīmīga« pilsētas saimniecība. — Skolu vajadzībām tikai 300 rbļ. gadā. — Latviešu bērnus mācījis »unteroficieris« un klibs skroderis

1859. gadā izdarītā »dvēseļu revizijā« Ventspilī saskaitīti 3672 iedzīvotāji (1742 vīrieši un 1930 sievietes), starp tiem 661 žīds. — Ievērojamākās celtnes tanī laikā bijušas tikai divas: Sv. Nikolaja baznīca un pils. Pēdējā atradusies pareizticīgo baznīca, mācītāja un pilskunga dzīvoklis, cietums un loču tornis, kas vēlākos gados vairākkārt pārbūvēts, līdz beidzot nojaukts pavisam.

Tanī pašā gadā ostā ienākuši 102 kuģi, izgājuši 98 (173 burenieki un 27 tvaikoņi). Galvenie izvedmateriali bijuši: labība, linsēklas, apstrādāti un neapstrādāti koki u. c. preces. Ievedmateriali: būvakmeņi, dzelzs, siļķes, sāls u. c.

Ostas izbūves darbiem bija atvēlēti 140.000 rbļ., kas tomēr izrādījies par maz un valdība papildam pieskīrusi vēl 95.000 rbļ. Bez tam jūras krastu nostiprināšanai bija atvēlēti 70.000 rbļ.

Pilnīgā novārtā atradusies pilsētas saimniecība, skolas lietas un sociālā apgāde. Tā no 17 pilsētas ielām bruģētas bijušas tikai 4. Apgaismošana galvenājās ielās bijusi »ļoti priekšzīmīga«: ik pa simts soļiem spīdējušas mazas petrolejas lampiņas, kuru gaisma tālāk par 6—7 soļiem nesniegusies. Pārējās ielās valdījuši dubļi un tumsa. Latviešiem pilsētas pašvaldības lietās nav bijusi nekāda teikšana, jo tās »kārtojuši« vācu kungu »augstā rāte« ar birgermeistaru priekšgalā. Nespējnieku patversme (latviešu) atradusies nožēlojamā izskata koka namelī un tanī bijušas telpas tikai 6 nespējniekiem. Toties sveštautiešu nespējnieki bijuši ievietoti ērti un glīti iekārtotos »diakonisos« un »šītītos«. Skolu vajadzībām pilsētas pašvaldība atvēlējusi gadā tikai 300 rbļ. Sveštautiešu bērni mācījušies tā saucamā grieķu-latiņu skolā, bet latviešu bērniem gara »gaismu« sniedzis kāds atvaļināts Nikolaja I gvardes »unteroficieris« un paklibs skroderis, kuriem »dižciltīgie zemes kungi« atvēlējuši atvērt privatskolu. **Rio.**

Jūrnieku traģedija pie Kolkas pirms 140 gadiem

Desmit dienas masta galā. — Stūrmanis aiz bada sagrauzis savu pīpi

1801. gada rudenī pie Kolkasraga gājis bojā zviedru burenieks »Jupiters«, ko vadījis kapteinis Vīls Gustavs Vesterbergs. Jūrā plosījušies ārkārtīgi stipra vētra un kuģis dažās minutēs nogrimis. Virs ūdens rēgojušies tikai mastu gali. No kuģa ļaudim palikuši dzīvi tikai divi: stūrmanis Erichs Gergrēns un kāds matrozis. Tie uzrāpušies mastu galos, kur sevi piesējuši ar virvi. Matrozis aiz bada un slāpēm nomiris astotā dienā, bet stūrmanis savas drausmīgās mokas izcietis 11 dienas, kad to atraduši un pusdzīvu nopēmuši no šī mocekļa staba Kolkas jūrmalas zvejnieki. Ciešot badu un slāpes, stūrmanis Gergēns atradis savā kabatā pīpi un tās kātu tā sagrauzis, ka no tā palicis pāri tikai mazs galiņš. Slāpes viņš remdinājis ar sāļo jūras ūdeni, iesmeļot to ar virves galā piesietu zābaku. Otro zābaku viņam noravuši no kājas jūras viļņi. Devītā moku dienā viņam pabraukusi garām kāda buru laiva, bet tā viņu nepamanījusi. Aiz izmisuma viņš jau gribējis atraisīties no sava labprātīgā moku staba un mesties jūras viļņos, bet bijis tā novārdzis, ka nespējis atraisīt virves mezglus. Beidzot viņš ieraudzījis kādu tuvojošos zvejas laivu. Zvejnieki atraisījuši viņu no masta un līdz ko novietojuši savā laivā, viņš iekritis ilgā nesamaņā. Rūpīgi kopjot un dodot sākumā ļoti ierobežotā daudzumā barību, viņš ātri atveseļojies. Pēc dažām nedēļām izglābtais stūrmanis pilnīgi atspirdzis un aizbraucis uz Rīgu. — Vēl pagājušā gadu simtenā trisdesmitajos gados Kolkasraga bākas pārzinis kā drūmu relikviju rādījis cejotājiem brīnīšķīgā kārtā izglābtā stūrmaņa zābaku un bada mokās nograustā pīpes kāta galiņu. Kolkas zvejnieki par Gergēna izglābšanu saņēmuši no valdības zelta medaļas, bet no kuģa rederejas lielāku naudas sumu. **Rio.**

Turistu ceļojumu maršruti

Sabiedrisko lietu ministrijas Tūrisma nodaļa nupat laidusi klajā interesantu izdevumu, kuram vajadzētu atrasties katra latvieša grāmatu plauktā, jo tā ir maza enciklopedija par mūsu tēvu zemi. »Ceļveža pa dzimto zemi« saucas šī 567 lapas pušu biezā, kabatas formata grāmatiņa, kuru sarakstījis Tūrisma nodaļas vadītājs K. Vanags, rūpīgi sakopodams viņā ziņas par visu Zemgali un Kurzemi (sīks Latgales un Vidzemes apraksts izdots jau agrāk). Alfabētiskais vietu vārdu rādītājs palīdz mums atrast nevien ikvienu senās zemgaļu un kuršu zemes pilsētu un ciemu, bet arī katru skaistāko vēsturiski vai etnografiski interesanto vietu viņas novados. Tur mēs atrodam pārskatami sniegtās vēsturiskas ziņas, nostāstus, pilskalnu pārskatus, pilsētu un novadu kartes, hercogu pilu plānus, pārskatus par hercogu laiku rūpniecībām un kuģu būvētavām, brīvības cīņu vietām un tādām senām Kurzemes pilsētiņām kā Pilesmiestu, Asenburgu, Ninivi u. c., par kurām nekur vairs nav nekādas mīņas. Grāmatā atradīsim arī interesantas ziņas par Ventspili, tās raksturīgām vietām un vēsturiskiem notikumiem. Tāpat par otro mūsu apriņķa pilsētu Pilteni, lasīsim daudz vēsturisku ziņu. Apskatīti arī turistu maršruti pa Ventspils apriņķa pagastiem katrā vietā uzskaitot redzēšanas vērto. Teikas un nostāstījumi atdzīvina stāstījumu un palīdz viegli piesavināties sausos vēsturiskos datus. Grāmatiņa izvadā mūs pa visiem novadiem un ārienēm, viņu lasot mēs ceļojam uz vietas sēdot, ar maz izdevumiem un pamatīgi un ietekmējoši. Iepazīstamies nevien ar nepazīstamām vietām, bet arī ar savas zemes vēsturi, ģeografiju, ģeoloģiju, etnografiju un dabas mācībām. Interesantais darbs sīti ieteicams ikvienam tautietim, viņa lētā cena (Ls 1.80) padara to visiem pieejamu.

redzams, ka zveju vajadzēs uz dažām dienām pārtraukt, lai zemo cenu dēļ zvejniekiem neceltos zaudējumi.

Sodīti satiksmes noteikumu pārkāpēji. Dzelzceļu policija sodījusi administrativā kārtā ar naudas sodu par braukšanu ar velosipedu pa kājcelīņu: E. Štelmacheri no Sarkanmuižas Staldzenes ciema Kalniņiem un J. Venckavu no Saldus ielas 9.

Administrativā kārtā sodīti. Ventspils apriņķa priekšnieks administrativā kārtā sodījis par sab. miera un kārtības traucēšanu Rudolfu Grinbergu, Užavas pag. Laukandrejos, ar Ls 5.— vai 1 d. aresta; par neatļautu ierocu turēšanu Aleksandru Smēliņu, Dundagas pag. Mazmeļkos, ar Ls 30.— vai 10 d. aresta. Jāni-Augustu Zvīnguli Ugāles pag. Ozolkalnos, ar Ls 30.— vai 10 d. aresta.

LAS jaunatnes futbolistiem neiztrūkstoši ierasties ceturtdien, 8. jūnijā, plkst. 18.30 arodbiedrības laukumā.

Vanagiem un vanadzēm sanāksme piektdien, 9. jūnijā plkst. 19.30, novada mītnē, Ostas ielā 35. Ierašanās obligātoriska.

Novada priekšnieks

Sports

Sezonas atklāšanas sacīkstes

vieglatletikā un riteņbraukšanā notiks svētdien, 11. jūnijā »Spars« stadionā. Galvenās sacensības notiks vieglatletikā, kur startēs labākie Rīgas un vietējie spēki.

»Spars« — Strazdmuižas KSB

futbola vienības sastapsies svētdien, 11. jūnijā plkst. 17 »Spars« laukumā Valsts Prezidenta dāvātā mūžīgi ceļojošā kausa izcīņā. Strazdmuižas vienība ir spēciga Rīgas 1. līgas vienība un tā ka Zemgales meistars »Spars«, paskreiz arī ir labā formā, cīņa paredzama sīva, jo katra no vienībām gribēs nodrošināt sev tālāku sacensību par Latvijas kausu. Pēc ilgāka starpbrīža futbola sporta draugiem būs izdevība redzēt salstošu futbola cīņu. Bez tam Latvijas kausa izcīņā Dzelzceļu atlasarī spēlēs Daugavpilī un 2.VAPSK vienība Saldū.

Kāzu balva priekšzīmīgam pašvaldības darbiniekam.

Pirmos Vasarassvētkos Sarkanmuižas pagasta valdes darbinieks V. Hermansons salaulājās ar Latvijas Kreditbankas Ventspils nodaļas darbinieci Lidiju Kerns. Pagasta valde V. Hermansonam, kā priekšzīmīgam darbiniekam, pasniedza kāzu balvu.

Dundagas lauksaimniecības biedrības ekskursija uz Vidzemi.

Pagājušā svētdienā Dundagas lauksaimniecības biedrība sarīkoja ekskursiju uz Vidzemi, lai piedalītos Zāļāju nedēļas atklāšanas svinībās Valmieras apriņķī, Kokmuižas pag. Kaktiņu mājās. Ekskursanti, skaitā 30 personas, izbrauca no Dundagas automašīnā un pa ceļam iegriezās vairākās Vidzemes priekšzīmīgās saimniecībās. Ar redzēto un dzirdēto ekskursanti ļoti apmierināti, tāpat arī par vidzemnieku lielo viesmīlību.

Numurs.

— Jaunkareivi Zāģer, kas jūdara pirms sāk tirit šauteni?

— Vispirms uzmanīgi jāapskata šautenes numurs, seržanta kungs!

— Kā tā?

— Lai aiz pārskatīšanās neiztirītu cita šauteni!

Pļaviņās, apskatija Gostiņas (Trentelberģi) un Oļukalnu, pēc kam ar laivām devās pa Daugavu uz Koknesi, ceļā piestājot pie Staburaga. Pēc pavadītās nakts Koknesē, ekskursanti apmeklēja Ķegumu un Rīgu, kur iepazinās ar ievērojamākām jaunceltnēm.

Lielo lomu dēļ krītas zivju cenas. Plēkstu lomi vēl vienmēr pieturas samērā labi un grozas ap 400 kg uz laivu. Ņemot vērā, ka dažas zvejlaivas paspējušas pat divreiz dienā izbraukt uz zveju, sazvejoto zivju daudzums ir reti prāvs. Labi lomi bijuši arī Liepājas un citu rajonu zvejniekiem, kamdēļ Rīgā sasūtīti ļoti lieli zivju daudzumi un vakar zivju sūtījumus vairs nepieņēma. Arī citos tirgos zivju pieteikoši daudz, kamdēļ cena ievērojami krituši. Pa-

Viens lats ver durvis laimei!

Steidzaties nopirkt Ventspils žīdu draudzes ģimnazijas lielās mantu loterijas biļetes. Izloze notiks **1939. gada 18. jūnijā Ventspilī,** Užavas ielā 8.

Vinnestu kopvērtība Ls 2.500.—. Galvenie vinnesti: ēdamistabas iekārta, velosipeds, radio aparāts, kristāla un sudrablietas, galda un sienas pulksteņi, kafijas servīze, lampas un daudz citu vērtīgu vinnestu. Biļetes dabūjamas Annas ielā 5 (mantu izstādes vietā) un ģimnazijas telpās Užavas ielā 8 (no plkst. 9—14. Skolas padome.

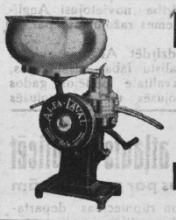

Lauksaimnieki!!

Jums ir vajadzīgi separatori.
Arī par tiem mēs esam parūpējušies.
Piedāvājam pasaulslavenos separatorus »Vestfalia« un »Alfa-Laval«.

Izdevīgi noteikumi. Jūs noteikti būsiet apmierināti.

Firma **Ign. Oppenheims**
Vadoņa ielā 24, pašas namā.

Ārsts V. ŠĒNBERGS

specialists deguna un ausu slimībās, pieņems slimniekus šī gada 11. jūnijā vietējās slimo kases telpās. Kases dalībniekus no plkst. 9 rītā un privatus slimniekus no plkst. 11 rītā.

Valsts Zūru 2-gad. lauksaimniecības skola

uzsākuse jaunu skolnieku (ču) uzņemšanu.

Pieteikšanās pie skolas pārziņa vai rakstiski. Adrese: c. Zūrām; tālrunis Zūras 26.

Ventspils krājaizdevu sabiedrība

uzaicina

savus biedrus, kam nav aizņēmumu sabiedrībā, izņemt pienākošās dividendes līdz šī gada 14. jūnijam. Valde.

Atjaunojat „Ventas Balss" abonementu!

Kurpnieks

vajadzīgs pastāvīgā darbā. Pieteikties Cēsupa pārtikas veikalā, Kuldīgas un Baldones ielu stūrī.

Brīdinu manai sievai

Minnai Asiks

dzim. Berķis, dot uz parāda, jo par tiem neatbildu. **Fricis Asiks.**

3 atsevišķas istabas

ar verandu, izīrējamas vasarniekiem mežā, skaistā vietā. Pieprasīt pa tālruni Puze 26.

Pārdod

dažādas mantas, kā: dārza solu un galdu, bērnu gultu, zofa, ierocu pakaramo, elektrisku stāvlampu, 2 bronzas petrolejas sienas lampas, galdus u. c. Skolas ielā 6, 2. stāvā, Reinke.

Anglu lielo jorkšīru

sugas siveni

(māt.-māte importēta no Anglijas) pārdodami Zūru lauksaimniecības skolas saimniecībā. Pieprasīt **līdz 12. jūnijam,** ieņemsājot Ls 10.— drošības naudu par katru sivenu. Adr.: c. Zūrām; tālr. Zūras 26.

God. Ventspils un apkārtnes māju īpašnieki!

krāsoju fasādes

ar savu materialu par sekojošām cenām: eļļa baltumā Ls 1.75, jauktās Ls 1,25 un vienkāršās krāsās Ls 1.10 kvadratmetrā. Visizdevīgākais laiks: maijs, jūnijs, jūlijs.

Krāsotājs **E. CIONS,** 15. maija ielā 24, ieeja caur sētu.

Zirgu pircēju ievērībai!

Paziņoju, ka **sestdien, 10. un svētdien, 11. jūnijā** būšu Ventspilī ar lielāku zirgu izvēli. Zirgi apskatami Vadoņa ielā 41, Ezera iebraucamā sētā.

Kuldīgas zirgu tirgotājs

M. Goldingers.

Labas sugas bullis

dabūjams vaislai Sarkanmuižas Butleros, blakus Poļu mājām.

Laba jaunpiena govs

pārdodama. Tuvākas ziņas, Ances pagasta Bruksnos. E. Bāliņš.

Jaunpiena govs

pārdodama Kustes ciemā, Lašos, Rodiņš.

3 un 4 istabu

dzīvokļi

izīrējami Tirgoņu ielā 9.

Siens,

pirmā labuma, pārdodams Ganību ielā 17, pie Ciemiņa.

Foto aparāts

ar filmu. Formats 6x6, mazlietots, pārdodams. Adrese šīs avīzes kantorī.

Kāpostu un tomatu

stādi

pārdodami Valsts Zūru 2-gadīgā lauksaimniecības skolas saimniecībā, bij. Zūru muižā. Tālrunis Zūras 26.

Naminš

un divi neapbūvēti **zemes gabali** Gāliņciemā, apstākļu dēļ pārdodami. Tuvāki pieprasīt Kuldīgas ielā 65, veikalā.

Gaiša, saulaina

mēbelēta istaba

ar ķēķi un atsevišķu ieeju, izīrējama Katoļu ielā 41. Turpat pārdodams liels gumijas koks.

Pļava

5 pūrv., aramzeme 2 pūrv., īznomājama Kustes robežmalā. Pieprasīt Žāžu ciemā, Jurševska namā.

Čeku grāmatiņas

piedāvā F. Nātiņa grām. spiestuve

Iespiests F. Nātiņa spiestuvē Ventspilī, Tirgus ielā 6

Redaktors-izdevējs: **Felikss Nātiņš.**